

Математичні та методологічних аспектах визначення тарифів зі страхування фінансових ризиків

Економічні науки

Математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці
Розглянуті математичні та методологічні підходи для визначення страхових тарифів.

Ключові слова: ризик, страхування

Рассмотрены математические и методологические подходы при определении страховых тарифов.

Ключевые слова: риск, страхование.

The mathematical and methodological approaches in determining insurance rates.

Keywords: risk, insurance

Олійник Віктор Михайлович
Сумський державний університет

Одним із видів зниження фінансового ризику для суб'єктів економіки є його страхування. В умовах сучасної економічної та політичної нестабільності страхування фінансових ризиків може забезпечити сталість економічних результатів суб'єктів економіки та стимулювати його подальший економічний розвиток [1].

Страхування фінансових ризиків у сучасному світі є одним із найперспективніших та водночас складних і проблемних видів страхування. Оскільки даний вид страхування є порівняно новим, особливо в Україні (почав розвиватись лише з другої половини 90-х рр. 20 століття), то не існує ще єдиного тлумачення, поняття та класифікації його видів. Страхування фінансових ризиків в Україні регламентується ЗУ «Про страхування», але не дивлячись на це чіткого визначення фінансових та комерційних ризиків у законодавстві України не існує.

Аналізуючи сучасний стан розвитку страхового ринку України, зауважимо, що частка страхування фінансових ризиків та страхування кредитів становить більше 20 % майнового страхування та більше 12 %

загальних валових премій по страхуванню в цілому. Не дивлячись на те, що страхування фінансових ризиків має значну питому вагу у структурі інших добровільних видів страхування, реальний обсяг ринку досить важко оцінити, тому що статистичні дані не дають адекватного уявлення про те, що відбувається на даному ринку. Перепоною на шляху до розвитку та поширення страхування фінансових ризиків в Україні є невідповідність правового та теоретичного розуміння ризику та його класифікації [2]. Якщо брати до уваги класифікації фінансового ризику розроблені сучасними науковцями та дослідниками у даній галузі, то кредитний ризик та інвестиційний ризик є складовими фінансового ризику, а у класифікації, що надається Законом України «Про страхування» фінансовий, кредитний та інвестиційний ризики є окремими, непов'язаними між собою видами страхування.

Слід зазначити, що існують суттєві протиріччя у розумінні принципів засад здійснення страхового захисту фінансових ризиків. Ці протиріччя полягають у:

- невідповідності правового розуміння об'єкту захисту та його дійсного змісту;
- невідповідності правових структурних градацій об'єкту захисту та їх теоретичних класів, що вирізняються економічною наукою;
- недоопрацьованістю правового розуміння окремих структурних градацій об'єкту захисту стосовно українського законодавства

У Законі України «Про страхування» не зроблено поділу ризиків за видами, проте міститься вимога щодо обов'язкового виконання актуарних розрахунків у процесі визначення тарифів. При цьому не враховується, що для більшості фінансових ризиків репрезентативна статистика, яка потрібна для об'єктивних розрахунків не існує. Внаслідок цього актуарні розрахунки для фінансових ризиків не відображають дійсності, тому їх результати використовувати просто небезпечно (інакше страхування фінансових ризиків автоматично перестало б бути збитковим, оскільки тарифи, визначені на

основі повноцінної статистики, захищали б страхові компанії від втрат у разі страхування значної кількості ризиків).

Загальний і основний методологічний недолік підходу до страхування фінансових ризиків в Україні полягає в ігноруванні генези фінансових ризиків. Більшість із них є наслідком взаємовідносин між суб'єктами ризику – кредиторами та позичальниками, тобто виникають через так званий людський фактор. Враховуючи цю особливість, слід зробити висновок: на відміну від класичних ризиків (хвороба, смерть, стихійне лихо, пожежа тощо), фінансові ризики не мають природних стабілізаторів рівня ризику у формі об'єктивно існуючих природних або суспільних явищ, дія яких на параметри ризику не залежить від впливу суб'єктів ризику.

У термінах математичної статистики означена відмінність між класичними і фінансовими ризиками може бути виражена так:

- розподіл ймовірностей настання страхової події для класичних ризиків описується нормальним (гауссовським) законом, тобто цей розподіл є одно модальним;
- для фінансових ризиків він наближається до рівномірного, тобто з'являється можливість багатомодальності.

Список використаних джерел:

1. «4P» маркетингу страхових компаній: монографія / [Козьменко О.В., Козьменко С.М., Васильєва Т.А. та ін.]; кер.авт.кол. д.е.н.,проф. О.В.Козьменко.- Суми: Університетська книга, 2014.- 432с.
2. Корнеєв М. В. Розвиток страхування фінансових ризиків на ринку фінансових послуг України / М. В. Корнеєв // Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Економіка», 2011. – Вип. 5(4). – С. 104-109.